

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Козак Ю.Г.

_____ (підпис)

“ ____ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 8.05056 Міжнародні економічні відносини
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування за магістерською
програмою «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств (організацій)»
(назва магістерської програми)

на тему: «ЗЕД підприємства: логістичні аспекти вдосконалення (на
прикладі МТП «Южний»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету міжнародної
економіки

Шуршанова Дар'я Михайлівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Козак Юрій Георгієвич

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

АНОТАЦІЯ

Шуршанова Д.М. «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: логістичні аспекти вдосконалення (на прикладі МТП «Южний»)»

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«8.05056 Міжнародні економічні відносини»,

за магістерською програмою

«Зовнішньоекономічна діяльність підприємств (організацій)».

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – логістичні процеси на підприємстві при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

У роботі розглядаються теоретично-методичні основи логістичних аспектів зовнішньоекономічної діяльності підприємства, методичні підходи до визначення ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності морських портів.

Проведено аналіз логістичних процесів «МТП «Южний» при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, зроблено діагностику міжнародних логістичних процесів МТП «Южний».

Пропонуються організаційні заходи оптимізації міжнародних логістичних операцій «МТП «Южний», зокрема, обґрунтовується необхідність впровадження логістичної інформаційної системи типу PORTNET®, творення єдиного інтеграційного середовища управління ланцюгами поставок.

Ключові слова: зовнішньо-економічна діяльність, логістичні процеси, ефективність ЗЕД, вантажообіг порту, міжнародні перевезення.

ANNOTATION

Shurshanova D.M. «**Foreign Economic Activity of an Enterprise: Logistic Aspects of Development (Evidence from «Yuzhny sea port») »**

Thesis for Master degree in specialty «8.05056 International Economic Relations», under the program

«Foreign Economic Activity of an Enterprise (Organizations) »

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is logistic processes at the enterprise in the implementation of foreign economic activity.

The research focuses on theoretic and methodic frameworks of logistic aspects of an enterprise's foreign economic activity, as well as methodic approaches to defining the efficiency of logistic operations in the field of foreign economic activity of seaports. We completed the analysis of logistic processes at Yuzhny port as it performs foreign economic activity and we ran the diagnostics of Yuzhny seaport's international logistics. We also offered organization measures for optimization of international logistic operations of Yuzhny seaport, such as justifying the need for implementation of logistic IT system, similar to PORTNET®, and creating the united integration environment of managing the supply chains.

Key words: foreign economic activity, logistic processes, effectiveness of foreign economic activity, port capacity, international shipments.

ЗМІСТ

ВСТУП	.....	3
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ АСПЕКТІВ ЗЕД ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1	Поняття та зміст логістичних процесів підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.....	7
1.2	Особливості міжнародної логістики морських портів.....	12
1.3	Методика визначення ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності морських портів.....	20
	Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2.	АНАЛІЗ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ МТП «ЮЖНИЙ» ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	29
2.1	Характеристика МТП «Южний» як суб'єкта ЗЕД.....	29
2.2	Аналіз міжнародних логістичних процесів МТП «Южний».....	42
2.3	Аналіз ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний».....	52
	Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3.	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ «МТП «ЮЖНИЙ» ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	65
3.1	Організаційні заходи оптимізації міжнародних логістичних операцій МТП «Южний».....	65
3.2	Підвищення ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний».....	71
	Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ		76
Список використаних джерел		81
Додатки		87

ВСТУП

Актуальності теми. В сучасних кризових умовах вихід України на європейські та міжнародні ринки є надважливим для успішного функціонування підприємств. Тому, звичайно, підприємству при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності потрібно організувати свою роботу таким чином, щоб максимально мінімізувати свої витрати і бути конкурентоспроможним на світовому ринку. Важливу роль в цьому грає саме логістика. Морські порти є однією з найважливіших складових частин транспортної системи будь-якої країни. Таке надзвичайне значення портів зумовлене тим, що вони виконують роль транспортного посередника та зв'язуючого моста між країною та світовою транспортною системою, економіками інших держав.

Тому саме сьогодні набули актуальності процеси удосконалення логістичної діяльності морських портів. Вже зараз необхідністю є застосування нових логістичних підходів та концепцій в організації діяльності та управлінні порту, а також формування їх логістичних систем. Адже в країнах з розвинутою ринковою економікою логістика – основа успішного функціонування суб'єктів господарювання, а формування ефективної логістичної системи портів забезпечує підвищення результативності економічних процесів всієї країни.

Особливо актуальним на сучасному етапі розвитку зовнішніх торговельних зв'язків окремих одиниць господарювання є визначення ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності на основі систематизованого ретельного аналізу, який би дозволив розкрити зміни стану експортно-імпоротної діяльності підприємства під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів.

Багато науковців досліджували проблеми розвитку морських торговельних портів, зокрема С.В.Ільченко, В.М.Мірошко, О.О.Карпенко, Г.Ю.Продченко та багато інших.

Аналіз наукових праць з даної тематики показав, що у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі існує певні дослідження щодо визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності портів. Це представлено в роботах наступних зарубіжних та українських дослідників: П.Х. Ліндерт, В.Парето, П. Хейне, Г. Менкью, Р.С. Хеймані, Г.Л. Шагалова, В.Р. Сіденко, А.С. Філіпенко, А.П. Румянцев, О.І. Кредісов, Д.М. Шапіро, Ю.О. Григор'єва, В.Є. Рибалкіна, А.С. Бугрова, О.П. Кіреєва, І.П. Фамінського, С.М. Захарова та ін.

Власне категорія «ефективність логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності» недостатньо теоретично обґрунтована і вимагає конкретизації. Потребує уточнення методика ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності портів.

Отже, актуальність даної роботи полягає в тому, що правильно організовані логістичні процеси створюють фундамент для успішного функціонування підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в умовах глобалізації та інтеграції України в ЄС. Та, на жаль, не зважаючи на дослідження, що були проведені багатьма вченими проблеми логістичного управління підприємством залишаються актуальними і нині. Адже на території України поняття «логістика» з'явилося порівняно нещодавно і більшість українських підприємств не вміють раціонально організовувати логістичні операції.

Мета роботи – розробити рекомендації щодо організації та удосконалення логістичних операцій на підприємстві при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Для досягнення поставленої мети слід виконати наступні завдання:

- визначити поняття та зміст логістичних процесів підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- описати особливості міжнародної логістики морських портів;
- надати методику визначення ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

- проаналізувати зовнішньоекономічну діяльність МТП «Южний»;
- надати діагностику міжнародної логістики МТП «Южний»;
- проаналізувати ефективність логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний»;
- визначити шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний»;
- виявити організаційні заходи оптимізації міжнародних логістичних операцій морського порту МТП «Южний»;
- визначити напрями удосконалення ефективності логістичних процесів МТП «Южний» при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Об'єкт дослідження: логістичні процеси на підприємстві при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Предмет дослідження: процес удосконалення логістичних процесів на підприємстві.

Методи дослідження ґрунтуються на опрацьованих автором положеннях економічної науки в галузі теорії та методології. У процесі роботи використовувались методи аналізу і синтезу; емпіричні методи – для організації збирання первинної інформації про логістичні процеси; метод системно-структурного аналізу – для дослідження та систематизації методичного інструментарію логістичних процесів; економіко-статистичні методи – для обробки результатів дослідження логістичних процесів; метод спостереження – для діагностики управління логістичною діяльністю на підприємствах; метод переходу від абстрактного до конкретного – для розробки та обґрунтування конкретних пропозицій щодо проведення логістичних заходів підприємством. Обробку даних і розрахунки проведено за допомогою табличного процесора Office Excel 2007.

Інформаційною базою дослідження є законодавство, нормативно-правові акти з питань зовнішньоекономічної діяльності, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених щодо значущості і ролі ефективності логістичних операцій у

сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства, методичних підходів до визначення ефективності логістичних процесів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Офіційні дані Державного комітету статистики України, Державної митної служби України, звітна інформація МТП «Южний», а також періодичні видання та джерела Internet.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: ЗНАЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА// *МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ*, Випуск 7, том 2, Факультет міжнародної економіки (Одеса, Атлант, 2017 – 198 с.)

прийнято участь у 1 науково-практичній конференції «Мікро-, мезо- та макроекономічні аспекти інноваційного розвитку економіки»// Одеса-2017.
Назва доповіді: «Значення логістичного управління для підвищення конкурентної позиції підприємства, що займається ЗЕД»

ВИСНОВКИ

Сутність логістики полягає в просуванні матеріальних цінностей та інформації, інтенсивності потоків, рівню їх безперервності і т. п. Тільки існування реальних процесів просування та інформаційних процесів створює основу розвитку логістики як конкретної концепції управління, а також як економічної дисципліни, що досліджує просування цінностей та інформації в народному господарстві. Логістичний процес — це організована в часі послідовність виконання логістичних операцій, що дозволяє досягти задані цілі. До логістичних процесів належать такі, що пов'язані зі зміною параметрів простору (розміщення), часу, форми, властивостей логістичних потоків. Логістичний процес при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства – обмін товарами між суб'єктами світового господарства на основі фундаментального принципу логістики точно-вчасно та принципу мінімізації затрат підприємства. описати особливості міжнародної логістики морських портів.

Міжнародна логістика є функціональною сферою логістики, спрямованою на оптимізацію товаропотоків, які виходять за межі національних економічних систем. Відмінності міжнародної логістики від внутрішньої полягають у різниці відстані перевезень, різниці валют, виду транспорту, яким здійснюється транспортування. Також країни мають відмінності щодо державних і митних вимог. В міжнародні логістиці потрібно враховувати особливості країн – партнерів, особливо щодо транспортної системи і транспортної політики, щодо посередників, щодо обчислення фрахтового та митного зборів, щодо вимог з пакування та оформлення багажу. Однією із особливостей міжнародної логістики морських портів є використання умов поставок товарів – ІНКОТЕРМС. З цих умов для морських та річкових перевезень використовуються тільки: FAS, FOB, CFR та CIF.

Методика визначення ефективності логістичних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності характеризується такими критеріями: витрати, задоволення споживача/якість, час та активи. Витрати найбільшою мірою відображають результати логістичної діяльності. Задоволення споживача/якість показує наскільки клієнти підприємства задоволені його роботою та чи будуть вони продовжувати взаємодіяти з ним. Група показників часу фіксує, який час проходить від підтвердження клієнтом наміру зробити покупку до моменту, коли продукт поступає у розпорядження покупця. Оцінка активів управління показує, наскільки швидко обертаються обігові активи (зокрема запаси) і наскільки успішно основні засоби окупають вкладені в них інвестиції.

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності МТП «Южний» показав, що він займає лідируючі позиції серед портів України й має найбільше перспективних можливостей до подальшого збільшення матеріальних потоків. За 2013 – 2015 рр. обсяги перевалки вантажів мають тенденцію до збільшення, але в 2016 році відбувається різке зменшення матеріальних потоків на 23%. Це слугує негативним показником загальної діяльності порту та зокрема негативно відображається на логістичних процесах порту. Обсяги експортних логістичних потоків у 2016 році стрімко зменшилися в порівнянні з 2015 роком, а саме на 8579,4 тис. т. або на 22,7 %. В 2016 році, в порівнянні з 2015 імпорتنі логістичні потоки також зменшилися на 119,8 тис. т або на 2%. Але зменшення імпорتنих потоків не було таким стрімким, як експортних. МТП «Южний» демонструє тенденцію до зменшення з кожним роком об'ємів транзитних вантажів. Одна з головних причин обумовлюється тим, що Україна до сих пір не оговталася від розірвання контактів з Росією, адже левову частку транзитних вантажів займали саме вантажі з країни-сусіда – Російської Федерації.

Аналіз міжнародних логістичних операцій морського порту «Южний» показав, що порт грає роль проміжної ланки між морським і наземним транспортом в логістичному ланцюжку руху товару від місця виробництва до місця споживання. Діяльність порту зводиться в основному до завантаження /

розвантаження судів і тимчасового зберігання вантажів на складах порту. Тому інформаційна взаємодія в порту «Южний» пов'язана в основному з інфраструктурою порту, обробкою суден, вагонів і складськими операціями. З метою збереження конкурентоспроможності порту просто необхідно провести оптимізацію міжнародних логістичних операцій за рахунок створення єдиної інформаційної системи взаємодії та інтеграції в єдиний інформаційний простір портів світу. Наприклад, впровадження логістичної інформаційної системи типу PORTNET® дозволить легко управляти сукупністю вантажних операцій і повністю керувати процесом поставки. Ця система легко обробляє всі дані електронних судів і контейнерів, які проходять через PSA Singapore Terminals, найбільшого в світі транспортного хабу.

Розвиток логістичної інфраструктури порту і комплексу послуг, що надаються, тісно пов'язані з природою планування виробничих і логістичних процесів в ланцюгах поставок промислових і торгових компаній. Підходи, якими користуються глобальні виробники продукції FMCG-сектора в логістиці і SCM, часто реалізуються в умовах концепції «Lean» (бережливого виробництва) і гнучких процесів (Agile Processes). За рахунок визначення логістичної стратегії вантажовідправників (вантажовласників), типів продуктів та інших аспектів, що стосуються структури ланцюгів поставок, порт «Южний» може стати ідеальним майданчиком для вантажовідправників, дистриб'юторів, і логістичних провайдерів при розміщенні та управлінні запасами, а також і формуванні замовлень

В сучасному світовому портовому співтоваристві почало зростати таке явище, як контейнеризація. Оскільки саме контейнеризація стала задовольняти вимоги логістики щодо доставки потрібного вантажу в потрібній кількості, по потрібному маршруту в потрібний час, цей процес став модернізуватись. Так, обробку контейнерів вже почали автоматизувати в перевантажувальних пунктах із застосуванням сучасних логістичних технологій. Тому було б доцільно впровадити Морським торговельним портом «Южний» інформаційні і телекомунікаційні системи портових логістичних терміналів. Так, як вони

дозволяють користувачам логістичних послуг в будь-який час мати інформацію про стан всіх логістичних операцій в морських портах, в тому числі, на терміналах, в якісному форматі з точки зору своєчасності, оперативності, доступності, точності.

Також МТП «Южний» доцільно створити єдине інтеграційне середовища управління ланцюгами поставок. Інтеграція всіх учасників логістичного ланцюга в рамках загального поля, що реалізує весь ринковий цикл (оформлення, перевезення, транспортування, зберігання, страхування тощо), з наданням сервісу управління подіями в ІТ просторі. Впровадження системи управління ланцюгами поставок допоможе порту «Южний» підвищити обсяги реалізації, скоротити час обробки замовлень, скоротити терміни поставки продукції, скоротити витрати на логістику, підвищити оборотність запасів, знизити час планування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністрація Морських Портів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uspa.gov.ua/>
2. Адміністрація морського порту "Южний" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://uspa.gov.ua/yuz/?show=pro-adminstracyu>.
3. Аналіз господарської діяльності [текст] : навчальний посібник за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 384 с.
4. Аникин Б.А. Коммерческая логистика [Текст]: учебник / Б.А. Аникин, А.П. Тяпухин. — М.: Велби: Проспект. 2005. — 432с.
5. Анісімова О.М., Вітка Н.Є. Управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності високотехнологічного підприємства: Монографія. – Донецьк: Ноулідж (донецьке відділення), 2011. – 175 с.
6. Безрукова Т.Л. Классификация показателей оценки эффективности экономической деятельности промышленного предприятия / Т.Л. Безрукова, А.Н. Борисов, И.И. Шанин // Общество: политика, экономика, право. – 2012. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dom-hors.ru/issue/per/2012-1/bezrukova-borisov-shanin.pdf>.
7. Бондар Н. М. Організаційні структури управління підприємством [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://businessconsultant.com.ua/publicaciiub104.html>
8. Бондаренко А.В. Оценка факторов эффективности экспорта предприятия / А.В. Бондаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2012_03_15/ek1_bondarenkoAV.php.
9. Вікіпедія – [Електронний ресурс] – Режим доступу - uk.wikipedia.org/wiki/supervision/VCP%20Core%20Principles_ukr%20.pdf. – офіційний сайт НБУ.
10. Гаджинский А.М. Логистика. - М.: Дашков і Ко, 2005. - 432 с.
11. Господарський кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. Редакція від 19.01.2012.

12. ГП «Морской торговый порт «Южный» ставит новые рекорды по скорости обработки судов [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.port-yuzhny.com.ua/>

13. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3-тє видання перероблене та доповнене : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Гребельник – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

14. Гринкевич С.С., Сало О.Ю. Підходи до визначення сутності економічної категорії «ефективність зовнішньоекономічної діяльності» підприємств // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008.– Вип. 18.2. – С. 170–175.

15. Демьянченко А. Г. Роль и структура морских портов Украины [Текст] / А. Г. Демьянченко // Проблемы экономики. – 2013. – №2. – С. 53-59

16. Дергаусов М. Морські порти України: час активних реформ / М. Дергаусов // Дзеркало тижня. – 2010. – №4. – С. 8-11.

17. Закон України «Про Митний тариф України» від 05.04.01 р. № 2371-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/dmsu/control/uk/publish/article?art_id=1388775&cat_id=295973

18. Закон України «Про морські порти України» від 17.05.2012 № 4709-VI. Із змінами, внесеними згідно із Законом № 406-VII від 04.07.2013.

19. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII.

20. Закон України про зовнішньоекономічну діяльність Верховна Рада УРСР; Закон від 16.04.1991 № 959-XII. Редакція від 07.08.2011.

21. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Ю. В. Макогон, В. С. Рижиков, та ін. / – К. : ЦНЛ, 2006 — 424 с.

22. Інформаційно-аналітичні матеріали [Держкомстат України] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ>

23. Інфраструктура товарного ринку: теоретичні засади: підручник / за ред. О.О. Шубіна. — К.: Знання, 2009. — 379 с.

24. Карпенко О.О. Аналіз транзитних перевезень вантажів через морські торговельні порти України / О.О. Карпенко, Г.Ю. Продченко // Вод. транспорт. – 2012. – Вип. 2. – С. 123–128.

25. Кіс О. М. Особливості формування і розвитку логістичних кластерних центрів на шляху до ЄС / О. М. Кіс. // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – С. 37–42.

26. Концепція проекту «Єдине вікно - локальне рішення» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://singlewindow.org/upload/dnevnik/Kontsepts%D1%96ya_pro%D1%94ktu.pdf

27. Кочубей Д. Оцінка ефективності функціонування логістичної системи торговельних підприємств / Д. Кочубей. // Вісник КНТЕУ. – 2009. – С. 59 – 66.

28. Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії : підручник / Є.В. Крикавський. – 2-е вид., доп. і переробл. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», Львів, 2006. – 456 с.

29. Кристофер М. Логистика и управление цепочками поставок / М. Кристофер; под общ. ред. В. С. Лукинського. — СПб.: Питер, 2004. — 316 с.: ил. — (Серия "Теория и практика менеджмента").

30. Кузьмін О. Є. Особливості ведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства / О. Є. Кузьмін, І. М. Поліщук. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – С. 313–322.

31. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Петришин Н.Я. Соціально-економічна діагностика діяльності підприємства в умовах глобалізації: сутність, види, принципи здійснення // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Серія: Логістика. – 2010.– №690. – С. 623–628.

32. Лебідь І.Г. Ефективність механізмів управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств: базові підходи та методологія оцінки // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2011. – № 101. – Т. 2. – С. 128-134.

33. Логістика [Текст]: Навч. посіб. / Н. М. Тюріна, І. В. Гой, І. В. Бабій. - К.: "Центр учбової літератури", 2015. - 392 с.

34. Макаренко М. В. Аналіз практики управління знаннями в провідних портах світу / М. В. Макаренко, А. З. Шайхатдінов. // REPORTER OF THE PRAZOVSKYI STATE TECHNICAL UNIVERSITY Section: Economic sciences. – 2015. – №30. – С. 349–356.
35. Міжнародна торгівля: підручник. Видання 5-те, перероб. та доп. – Київ–Катовіце–Краків: Центр учбової літератури, 2015. - 272с.
36. Морська галузь в системі глобальної економіки: тенденції і перспективи // Пріоритети розвитку морегосподарського комплексу України в умовах глобалізації: аналітична доповідь / А.О. Филипченко, В.В. Баришнікова; за ред. А. О. Филипченка ; Регіон. філіал нац. ін-ту стратегічн. досліджень у м. Одесі. – Одеса : Фенікс, 2013. – 168
37. Нікулін С. Г. Світові тенденції розвитку морських портів / С. Г. Нікулін, Н. В. Рощина. // ЕКОНОМІКА: реалії часу. – 2015. – №4. – С. 148–154.
38. Окландер М.А. Логістика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 346 с.
39. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика: навч.пос./Я.Б. Олійник, І.Г. Смирнов. – К.: Обрії, 2011. – 546 с.
40. Порт в транспортной логистике – под. редакцией Степанова А.Л.-СПБ.: ГМА им. адм. С.О. Макарова, 2008г.
41. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451 «Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними»
42. Поткін О. О. Формування логістичної стратегії морського торговельного порту [Електронний ресурс] / О. О. Поткін // Розвиток менеджменту виробничої сфери в умовах глобалізації Міжнародна науково-практична конференція. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/Dashka/Downloads/9157.pdf.
43. Примачев Н.Т., Примачева С.И. Морские торговые порты в системе интермодальных транспортных сообщений. – Одесса: ИРПЭЭИ, 2001. – 214 с.

44. Про методику оцінки фінансового стану позичальника (юридичної особи) ПАТ КБ «Приватбанк» [Текст]: положення, затверджене рішенням Правління ПАТ КБ «Приватбанк» від 14.03.2007 № 31.

45. Русаков И.А. Формирование экспортного потенциала / И.А. Русаков // Вестник Саратов. гос. соц.-экон. ун-та. – Саратов. – 2011. – № 5(39). – С. 106-109.

46. Рычихина Н.С. Оценка локального экспортного потенциала предприятия /Н.С. Рычихина // Современные наукоемкие технологии. Региональное приложение. – 2013. – № 3(35). – С. 73-78.

47. Степанов А.Л. Эволюция портов и экспедиторской деятельности – основа транспортной логистики // Эксплуатация морского транспорта – 2007- №4(50) – С.6-9.

48. Сычев М.С. Показатели оценки экспортного потенциала предприятия / М.С. Сычев // Инновационное развитие экономики. – 2012. – № 4(10). – С. 72-77.

49. Сычев М.С. Факторы внешнеэкономической деятельности и их систематизация / М.С. Сычев // Инновационное развитие экономики. – 2012. – № 3(9). – С. 7-10.

50. Транспортная логистика и интермодальные перевозки: учебн. пособие/ Г.Малиндретос, И. Христодулу-Вартоси, М. Я. Постан, И. М. Москвиченко, А.О. Балобанов. – Одесса: Астропринт, 2004. – 164 с.

51. Українська митна брокерська група – [Електронний ресурс] – Режим доступу - <http://ucbg.com.ua/>

52. Холод Б. І. Глобалізація як фактор впливу на процеси логістичного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств / Б. І. Холод, О. М. Зборовська. // Європейський вектор економічного розвитку. – 2014. – С. 261–270.

53. Чернобай Л.І. Чинники формування витрат на експортну діяльність: загальна характеристика та класифікація / Л.І. Чернобай, Н.О. Вацик // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2011. – № 720. – С. 315-327.

54. 5PL [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://5pl.com.ua/software>.

55. Agravery - аграрне інформаційне агентство [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://agravery.com/uk/posts/show/kargil-vklade-100-mln-dolariv-u-port-uznij>.

56. Khalid Bichou. Port operations, planning and logistics// INFORMA London, 2009 – p 205-245.

57. Notteboom Theo, Rodrigue Jean-Paul. Re-Assessing Port-Hinterland Relationships in the Context of Global Commodity Chains // ITMM, Antwerp, Belgium, 2008.

58. PORTNET® - Empowering Singapore shipping community through technology [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: http://www.portnet.com/WWWPublic/pdt_portnet.html.

59. YouControl [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: youcontrol.com.ua.